

PSL – administrasjonskurs 2024

Felles henvisningsmottak innen psykisk helsevern

26. april 2024

Thomas Vestre Hansen

HELSE SØR-ØST

Bakgrunn

Avtalespesialister driver egen privat virksomhet som samtidig inngår i det offentliges sørge-for-ansvar gjennom driftsavtalen de har med et av de regionale helseforetakene.

426 (155/271) avtalespesialister i Helse Sør-Øst innen psykisk helsevern - voksne (950 totalt).

Ca. ¼ av alle polikliniske konsultasjoner.

33 DPS i Helse Sør-Øst.

[Avtalespesialister - Helsenorge](#)

Bakgrunn

Før 1. september 2023 mottok avtalespesialister henvisninger som ikke var rettighetsvurdert.

Oppdrag til RHF-ene i 2018 om pilotering av rettighetsvurdering;

- Konklusjon: pilotering ikke mulig å gjennomføre, avsluttet.

Høst 2020 ble det gjennomført forhandlinger mellom RHF-ene, Legeforeningen og Psykologforeningen;

- Enighet om et nytt punkt i rammeavtalen om etablering av felles henvisningsmottak.

Oppdrag i 2022 fra Helse- og omsorgsdepartementet;

*Helse Sør-Øst RHF skal innen utgangen av 2022 ha etablert og i funksjon de felles henvisningsmottakene (helseforetak/avtalespesialister) innenfor psykisk helsevern.
(Fikk forlenget frist til 1. september 2023).*

Mål

Pasienter som ble henvist til en avtalespesialist fikk ikke ivaretatt de samme rettighetene som pasienter som blir henvist til et distriktpspsykiatrisk senter (DPS):

- ikke alltid fikk vurdert sin henvisning innen ti dager
- ikke tildelt en frist for når helsehjelpen senest skal starte

Sikre pasienters rettigheter etter pasient- og brukerrettighetsloven (§ 2-2 jf. pbrl. § 2-1 b annet ledd).

Alle henvisninger vurderes i tråd med prioriteringsveilederne.

Enklere for fastleger og andre henvisere å henvise pasienten til spesialisthelsetjenesten.

Bedre oversikt og utnyttelse av samlet kapasitet.

Oppdraget

Helse Sør-Øst RHF etablerte regionale prosjekter (fag og IKT) for å koordinere arbeidet mellom helseforetak/sykehus/DPS, avtalespesialister og Sykehuspartner (IKT).

- Første fase: gjennomført i 2022 - etablering ved 3 DPS; (Kongsvinger, Gjøvik og Østre Agder).
- Andre fase: etablering av felles henvisningsmottak ved alle DPS i regionen innen 1. september 2023.

Samarbeidsmøter mellom RHF-ene og profesjonsforeningene var en arena for overordnede diskusjoner.

Regionale anbefalinger før fase 2

Felles henvisningsmottak etableres ved alle DPS (avtalespesialist deltar).

Etablere delprosjekt ved hvert helseforetak/sykehus/DPS med deltagere fra alle involverte aktører (fag, merkantil, IKT, avtalespesialist, henviser, tillitsvalg, brukerrepresentant).

Inngå individuelle samarbeidsavtaler mellom DPS og avtalespesialister.

Ha tilstrekkelig ressurser for å håndtere vurderinger, kommunikasjon, logistikk og dialog med avtalespesialister.

Elektronisk dialog mellom DPS og avtalespesialist er en forutsetning.

IKT

Elektroniske henvisningsflyt mellom DIPS (EPJ) og Psykbase (EPJ).

Helseforetakene/sykehusene venter på modulen «henvisningsmelding» som blir tilgjengelig i DIPS Arena. Da vil all informasjon sendes elektronisk.

Helse Sør-Øst RHF har etablert en regional løsning/portal som inneholder oversikt over faglig profil og kapasitet til alle avtalespesialister. Her kan DPS «booke» ledig kapasitet hos avtalespesialist.

Utfordring/risiko

Vil teknisk løsning fungere – *god dialog med Sykehuspartner.*

Opplæring til avtalespesialister i ulike «sykehussystemer» – *kurs/opplæring fra DPS, tilbys.*

Det var forventet en økt henvisningsmengde.

Avtalespesialister har lite ledig kapasitet (egne ventelister).

Gjennomførte risikoanalyser viste viktigheten i å utvikle digital kommunikasjon mellom aktørene som ble ansett som en forutsetning for å lykkes.

Økt behov for ressurser (fag, merkantilt, IKT) ved DPS og særlig for DPS som har mange avtalespesialister i opptaksområdet.

Status - innføring av felles henvisningsmottak

Alle sykehus/DPS startet med felles henvisningsmottak innen frist, 1. september 2023.

Det har vært en stor omlegging av henvisningsrutiner og inntaksarbeid ved innføring av felles henvisningsmottak som krevde spesifikt tilførte ressurser, både i innføringsfasen og ved videre drift.

Det var avgjørende at helseforetakene prioriterte arbeidet og la til rette for gjennomføring av oppdraget.

Evalueringsrapport – innføring av felles henvisningsmottak

Etter syv måneders drift fungerer felles henvisningsmottak etter intensjonen.

Alle DPS/felles henvisningsmottak sender henvisninger til avtalespesialister. I perioden september 2023 – mars 2024 er det sendt ca. 4500 henvisninger.

Det er god dialog med avtalespesialister som deltar i felles henvisningsmottak. DPS og avtalespesialister er enig i rettighetsvurderinger som gjøres.

Avtalespesialister har hatt en del ledig kapasitet ved oppstart av felles henvisningsmottak, men det har også vært flere avtalespesialister som har hatt relativt begrenset kapasitet eller ingen kapasitet.

Det er fremdeles flere av avtalespesialistene som ennå ikke har tatt inn pasienter gjennom felles henvisningsmottak og dermed ikke har noen erfaring med felles henvisningsmottak.

Status – innføring av felles henvisningsmottak

Det har vært en betydelig økning i antall henvisninger til DPS-ene.

Avslagsprosenten i DPS-ene har økt i samme periode.

- Man kan ikke utelukke at driftspress og økte ventetider i kommunehelsetjenesten også har innvirkning på volumøkning i henvisninger og økt avslagsprosent.

DPS-ene opplever å ha fått tilført flere “kommunikasjonsoppgaver” som går på avklaring rundt henvisningsflyt, både fra fastlege, avtalespesialist og pasient når det er utfordringer som må løses.

Det er flere som pasienter, som av ulike grunner, ønsker å bytte behandlingssted etter at behandling er påstartet hos en avtalespesialist. Her bør aktuelle aktører samarbeide slik at pasienter får tilgang til tilfredsstillende behandling.

Det er viktig at DPS-ene bistår i kartlegging av kommunale tilbud slik at pasienter som ikke får rett til behandling i spesialisthelsetjenesten kan få informasjon om alternative behandlingstilbud.

Status IKT

Sykehuspartner HF har gjort et godt arbeid med å tilrettelegge- å integrere IKT - løsninger som sikrer en elektronisk henvisningsflyt med alle avtalespesialister innen fagområdet psykisk helsevern voksne i Helse Sør-Øst.

Henvisningsflyten fungerer uten tekniske problemer, men dagens løsning er ikke optimal (vedlegg sendes per post).

Henvisningsmelding - viderehenvisning

Det var planlagt pilotering av løsning i Helse Sør-Øst høsten - 2023. Sykehuspartner har meldt at løsning fortsatt har mangler, etter at Helse Nord har pilotert løsningen.

Ny dato er ikke klar.

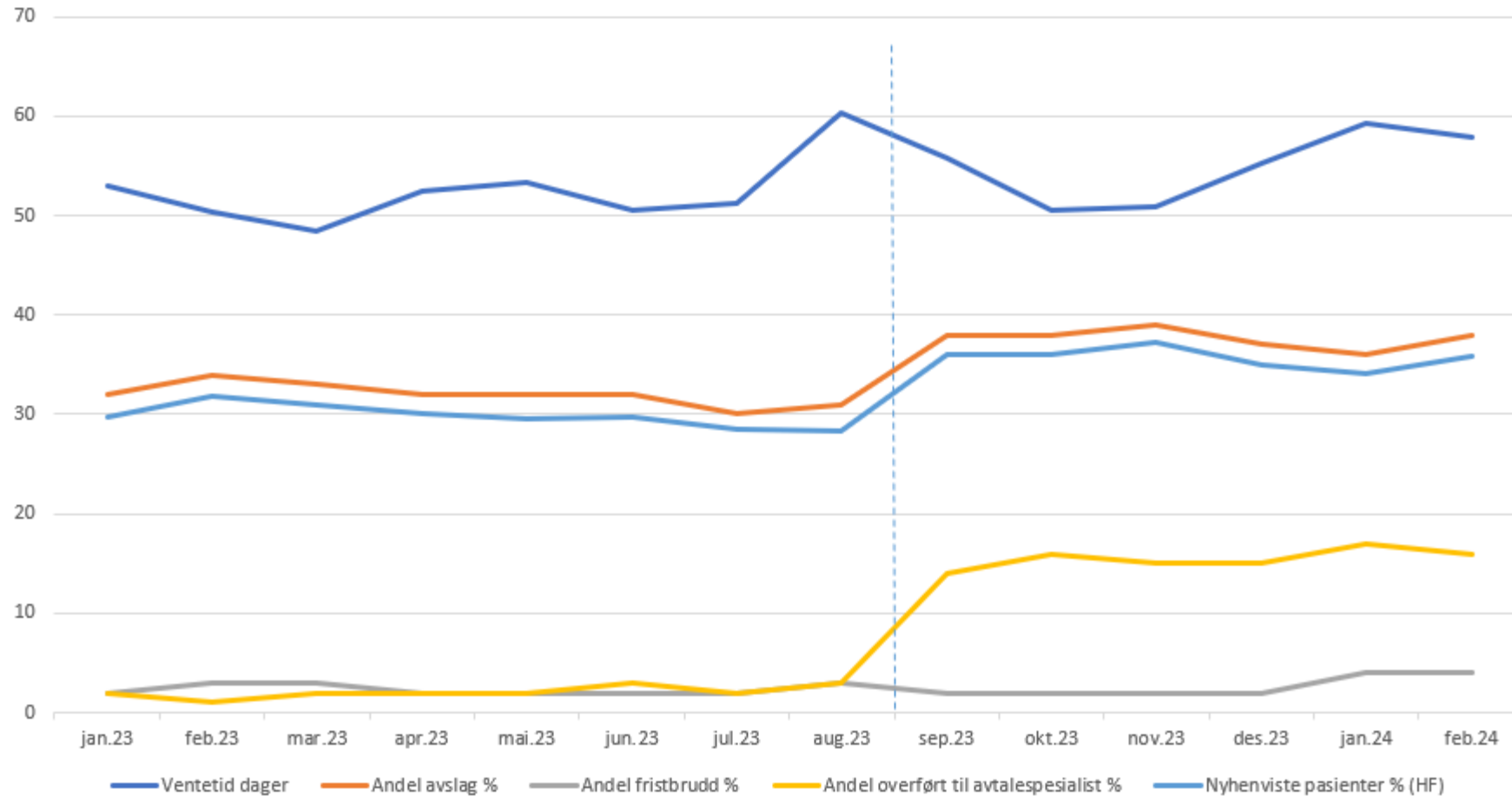
Evalueringsrapport – innføring av felles henvisningsmottak

Felles henvisningsmottak har blitt innført etter intensjonen, både når det gjelder faglige forutsetning, krav til IKT og gitt tidsplan. Faktorer som har bidratt til dette har vært:

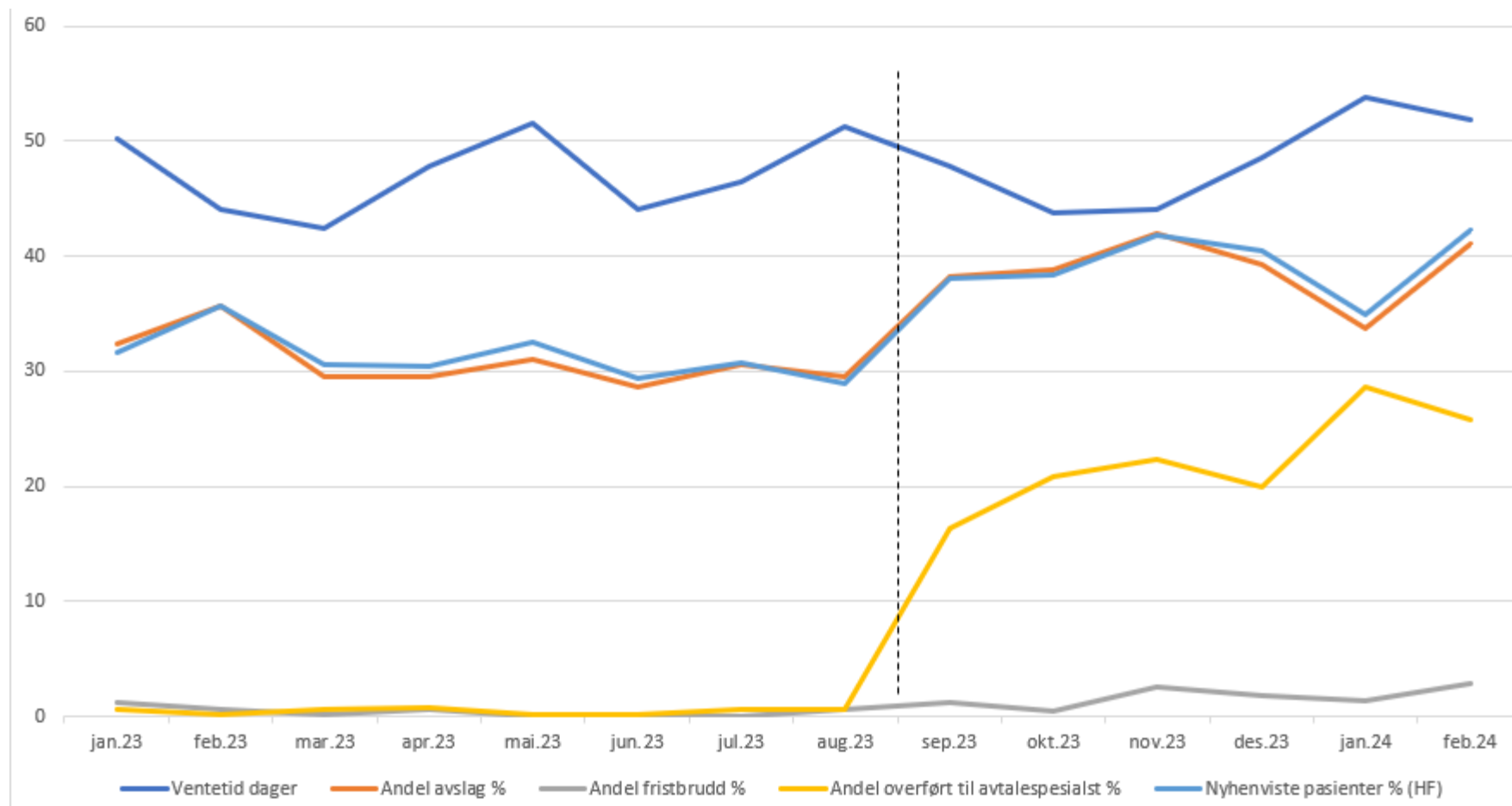
- Tverrfaglig sammensetning i de ulike prosjektene.
- God og forutsigbar dialog mellom involverte parter.
- Fellesmøter mellom DPS og avtalespesialister, der både RHF, tillitsvalgte og fastleger har deltatt.
- Tilgjengelig informasjon - [Felles henvisningsmottak - Helse Sør-Øst RHF \(helse-sorost.no\)](https://helse-sorost.no).
- Samarbeidsvilje og løsningsorientert parter.

Det bør opprettes felles henvisningsmottak for fagområde PHV barn og unge (PHVBU) i 2024. Det er per tiden 15 avtalespesialister i Helse Sør-Øst som har en hjemmel innen PHVBU og som mottar henvisninger som fra fastleger som ikke er rettighetsvurdert. Barn og unge som blir henvist til en avtalespesialist bør få de samme rettighetene som pasienter som blir henvist til en barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling.

Aktuelle indikatorer – DPS i Helse Sør-Øst

Aktuelle indikatorer – DPS i Oslo

Veien videre

- Tar sikte på å innføre felles henvisningsmottak for BUP i løpet av 2024 (15 avtalespesialister).
 - *Alle interessenter vil bli involvert i prosessen.*
- Nasjonal evaluering av felles henvisningsmottak er i oppstartsfasen.
- Vurdere/kartlegge et fagområde innen somatikk.
- Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024-2027:
 - *RHF skal ta et helhetlig ansvar for avtalespesialistordningen – hva betyr det.*